

VLIZINE

jrg. 16, nr. 9 (september 2015)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Maandelijkse uitgave, naar keuze met wekelijkse/dagelijkse updates [[abonnement aanpassen](#)]

V.U.: Jan Mees - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey, Michèle Van den Berghe

1. Kalender

- 1.1. Dag van de doctoraatsstudenten in Boulogne-sur-Mer
- 1.2. Informatieve bijeenkomst over onderwater cultureel erfgoed door EU-UNESCO
- 1.3. Netwerksessie over vraag en aanbod voor de offshore energie
- 1.4. Derde Studiedag 'Vissen in het verleden' over de geschiedenis van de Belgische zeevisserij
- 1.5. Zeebad voor leerkrachten

2. Publicaties

- 2.1. Ontginning van de diepzee: cruciale uitdagingen voor het diepzeeonderzoek van de 21ste eeuw
- 2.2. Alle soorten weekdieren samen in één lijst!
- 2.3. De allereerste Rode Lijst van Europese zoutwatervissen

3. Vacatures, beurzen en fondsen

- 3.1. Projectmedewerker EMBRC

4. Belgisch marien onderzoek in de kijker

- 4.1. Belg blijkt bezorgd over vervuiling zeeën, maar voelt zich machteloos

5. Doctoraten

- 5.1. Ecologische en socio-economische effecten van de uitheemse kamkwal *Mnemiopsis leidyi* in de Zuidelijke Noordzee

6. Varia

- 6.1. Maak kennis met de cursus aquacultuur van de Odisee Hogeschool

1.1. Dag van de doctoraatsstudenten in Boulogne-sur-Mer

Voor de derde keer op rij organiseert de *Campus de la Mer* (Boulogne-sur-Mer, Frankrijk) een dag waarbij doctoraatsstudenten de kans krijgen hun onderzoek voor te stellen aan tweedejaars masterstudenten, onderzoekers en geïnteresseerden uit bedrijven in de mariene sector. De doctoraatsstudenten die hiervoor in aanmerking komen, zijn minstens 2 jaar bezig met hun marien of kustgebonden onderzoek relevant binnen de wetenschapsrichtingen van de *Campus de la Mer* of bij de andere instellingen in Frankrijk maar ook in Ierland, Verenigd Koninkrijk, Duitsland en België. Deze dag zal doorgaan op 8 oktober in Boulogne-sur-Mer.

Link: www.campusdelamer.fr/wp-content/uploads/Journ%C3%A9e-doctoraleCampus_de_la_Mer_Appel_a_Communications_2015_v31.pdf

[[naar boven](#)]

1.2. Informatieve bijeenkomst over onderwater cultureel erfgoed door EU-UNESCO

Op donderdag 1 oktober organiseert de *EU-UNESCO* een informatieve bijeenkomst in Brussel over de recente ontwikkelingen in het beschermen en gebruik van onderwater archeologische sites. De onderwerpen die aan bod komen variëren van 3D-modellering van sites en robotarcheologen tot nieuwe ontdekkingen omtrent historische klimaatsverandering in Europa en kusttoerisme. Onderzoekers en beleidsmakers krijgen uitgebreid de kans om te netwerken na de presentaties van de gastsprekers.

Op de website vind je meer informatie over het programma en de registratie.

Link: <https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/3780>

[[naar boven](#)]

1.3. Netwerksessie over vraag en aanbod voor de offshore energie

Flanders Cleantech Association, GreenBridge, Flanders' Maritime Cluster en de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen nodigen u op 15 oktober uit op een namiddag boordevol informatie

over de bouw van nieuwe windmolenparken en de innovatiechies in Vlaanderen. Ook zullen bedrijven korte presentaties geven over hun vraag of aanbod voor de offshore-energiesector. Uitgebreid netwerken kan na de presentaties. Waar naartoe? GreenBridge site in Oostende.

[Inschrijven](#) is verplicht en kan nog tot 8 oktober. Bedrijven die zich kort willen voorstellen kunnen zich [hier](#) inschrijven.

Link: www.flanders-maritime-cluster.be/content/supply-demand-opportunities-offshore-energy

[\[naar boven\]](#)

1.4. Derde Studiedag 'Vissen in het verleden' over de geschiedenis van de Belgische zeevisserij

Op 30 oktober 2015 organiseren het agentschap [Onroerend Erfgoed](#), het Nationaal Visserijmuseum Oostduinkerke (NAVIGO), het Centrum voor Agrarische Geschiedenis (CAG) en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) ondertussen voor de derde keer de studiedag 'Vissen in het verleden': voor iedereen die het warm krijgt van het rijke verleden van onze zeevisserij. Dit jaar werd een programma uitgebouwd rond het thema 'Visverwerking en – productie aan land' en multidisciplinaire verhalen waar het trio haring, paling en kabeljauw in de kijker staan.

Op deze studiedag verwelkomen we geschiedkundigen, archeologen, ecologen, erfgoeddeskundigen, sociologen, visserijbiologen, heemkundigen en andere geïnteresseerden. Tijdens de eerste sessie zullen de sprekers het hebben over de 'Visverwerking en visproductie aan land'. Na de middag volgen een tiental korte voordrachten van 5 minuten tijdens de sessie 'De Cierk' waar tal van leuke weetjes, boeken, websites of beeldmateriaal aan bod komen. De laatste sessie 'Soorten in het vizier' zal gaan over de geschiedenis en/of verwerking van haring, paling en kabeljauw. Meer details over het programma kan men [hier](#) vinden.

Helaas is de maximale capaciteit van het auditorium van het VLIZ in Oostende ondertussen bereikt en is inschrijven niet meer mogelijk. U kan uw naam wel op de wachtlijst laten zetten of u aanmelden om na de studiedag geattendeerd te worden over de digitaal ter beschikking gestelde materialen (abstractenboek, presentaties, foto's ...). Wil je weten hoe het eraan toeging op eerdere edities? Klik [hier](#).

Link: www.vliz.be/zeevisserij

[\[naar boven\]](#)

1.5. Zeebad voor leerkrachten

Alle leerkrachten die willen bijleren over het hedendaags zeeonderzoek, worden van harte uitgenodigd door het VLIZ op het Zeebad voor leerkrachten op 7 oktober 2015 in Oostende. Deze bijscholing is bedoeld voor leerkrachten van de 2de en 3de graad secundair onderwijs, die actief willen gaan werken met de lesmodules en praktische oefeningen die aangeboden worden binnen de website van het educatieve project [PlaneetZee](#). Thema's zoals het 'Belgisch weer en de zee' en 'Oceaanlandschappen' worden door mariene onderzoekers [Fritz Buyls](#) (Oceanografisch Meteorologisch Station) en [prof. dr. David Van Rooij](#) (RCMG/UGent) uitvoerig behandeld.

Voor meer informatie over het programma, inschrijvingen en vorige edities: zie [PlaneetZee-Zeebad](#).

Link: www.planeeetzee.be/zeebad

[\[naar boven\]](#)

2.1. Ontginning van de diepzee: cruciale uitdagingen voor het diepzeeonderzoek van de 21ste eeuw

Hoewel de diepzee de grootste leefomgeving is op onze planeet en de commerciële ontginning ervan in volle opstart is, weten we nog zeer weinig over het diepzee-ecosysteem. In zijn nieuwste position paper ' [Delving Deeper: Critical challenges for 21st century deep-sea research](#) ' stelt de European Marine Board (EMB) acht hoofddoelen voor het diepzeeonderzoek die betrekking hebben op de uitbreiding van commerciële activiteiten, de stijgende menselijke en natuurlijke impact, en de noodzaak voor een doeltreffende beleidskader die het beheer van diepzeeactiviteiten en diepzeebronnen onderbouwt.

Meer informatie vindt u [hier](#).

Link:

http://www.marineboard.eu/sites/marineboard.eu/files/public/images/EMB_PP22_PRESS%20RELEASE_7Oct2015.pdf

[\[naar boven\]](#)

2.2. Alle soorten weekdieren samen in één lijst!

Na meer dan een jaar voorbereiden is het zo ver en kan [MolluscaBase](#) worden gelanceerd. In deze databank zal je op termijn de taxonomische informatie terugvinden over alle soorten weekdieren die wereldwijd voorkomen in de zee, in het zoetwater en op land, inclusief de fossiele soorten. Het initiatief werd opgestart met de steun van LifeWatch, de Europese e-infrastructuur voor biodiversiteit- en ecosysteemonderzoek.

Hoewel deze databank nog in volle uitbouw is, telt ze ondertussen al 52 425 aanvaarde en gecontroleerde soortnamen, waarvan 5 400 fossiele soorten. Naast de recente (en de verouderde) wetenschappelijke benaming, vind je er voor elke soort ook de gekende lokale benamingen in meerdere talen, de publicatie met de oorspronkelijke beschrijving, verspreidingsgegevens, links naar andere informatieve platformen en databanken, en heel wat foto's. De bedoeling is om geleidelijk aan ook sommige eigenschappen (zoals bv. grootte, invasiviteit, etc.) toe te voegen ([lees meer](#)).

Het VLIZ coördineert het initiatief binnen het [LifeWatch](#)-project. Het steunt hiervoor in grote mate op de expertise en informatie die vervat zit binnen de mollusca-component van het Wereldregister voor Mariene Soorten ([WoRMS](#)).

Link: www.vliz.be/nl/news?p=show&id=4290

[\[naar boven\]](#)

2.3. De allereerste Rode Lijst van Europese zoutwatervissen

In Europese wateren worden 59 zeevissoorten met uitsterven bedreigd en 26 soorten worden beschouwd als 'kwetsbaar/bijna bedreigd'. Dit staat te lezen in de [Europese Rode Lijst van Zoutwatervissen](#) gepubliceerd door de International Union for Conservation of Nature (IUCN) en de Europese Commissie. Hoewel het tot nu toe uitgevoerde visserijbeheer succesvol was voor enkele soorten zoals de Atlantische kabeljauw of Atlantische Blauwvintonijn (aantallen stegen!), zijn er andere soorten zoals de Atlantische heilbot, Atlantische zalm en tarbot die verdere aandacht vragen. Haaien, roggen en draakvissen worden gerekend tot de meest bedreigde zeevissen van Europa.

De Europese Rode Lijsten, opgesteld door IUCN en de Europese Commissie geven belangrijke informatie omtrent de biodiversiteit in Europa. Deze Rode Lijst van Europese zoutwatervissen was de laatste in rij van de groep vertebraten dat nog niet uitgegeven was. Ter vergelijking: 17% van de zoogdieren, 13% van de vogels, 23% van de amfibieën, 20% van de reptielen en 40% van de zoetwatervissen worden met uitsterven bedreigd.

Redenen doordat zeevissoorten bedreigd worden met uitsterven zijn: overexploitatie (inclusief overmatig vissen, toevallige bijvangst en indirecte effecten op *habitats*), bouwprojecten langs kust en estuaria, energieproductie, minerale extractie en mariene vervuiling.

Link: www.vliz.be/imisdocs/publications/272749.pdf

[\[naar boven\]](#)

3.1. Projectmedewerker EMBRC

De onderzoeksgroep Mariene Biologie van de Universiteit Gent is op zoek naar een projectmedewerker in het kader van het Horizon 2020 Preparatory Phase 2 European Marine Biological Resource Centre (EMBRC) project en dit voor een periode van 1 jaar.

Solliciteren kan nog tot 1 oktober 2015.

Link: www.vliz.be/docs/Vlizine/16-09/Vacancy-EMBRC-Project-assistant.pdf

[\[naar boven\]](#)

4.1. Belg blijkt bezorgd over vervuiling zeeën, maar voelt zich machteloos

Uit de enquête die het EU-project ECsafeSEAFOOD uitgevoerd heeft blijkt dat Belgische consumenten bezorgd zijn over de vervuiling van zeeën en oceanen, maar dat ze nauwelijks geloven in hun eigen mogelijkheden om er zelf iets aan te doen. Concrete info en tips kunnen daaraan verhelpen, zo blijkt uit onderzoek door de UGent.

Europese consumenten zijn zich vrij goed bewust van de oorzaken van de vervuiling van zeeën en oceanen. Ze wijzen vooral de industrie aan als oorzaak. Terwijl ze hierover hun bezorgdheid uiten, voelen ze zich machteloos om er zelf iets aan te doen. Van de 540 Belgen in de studie was slechts 16% overtuigd zelf te kunnen bijdragen aan de bescherming van het mariene ecosysteem door hun eigen gedrag te veranderen. Wanneer een 'meer bewuste keuze van vis' als een mogelijke actie gecommuniceerd werd, was al één op de drie Belgen (37%) overtuigd te kunnen bijdragen aan de bescherming van het mariene ecosysteem. België scoorde daarmee echter het laagst in vergelijking met de andere landen in de studie. In Portugal, Spanje en Italië – landen waar traditioneel meer vis gegeten wordt dan bij ons – was ongeveer de helft overtuigd dat zij kunnen helpen bij het beschermen van zeeën en oceanen door een meer bewuste viskeuze te maken.

De studie toont bovendien aan dat een grotere bewustwording en een sterkere bezorgdheid ertoe leiden dat consumenten meer geloven in hun eigen mogelijkheden om het verschil te helpen maken. Dit verband werd echter enkel gevonden wanneer een concrete actie gecommuniceerd werd aan de deelnemers, zoals het bewust kiezen van een bepaalde vissoort om te consumeren. Consumenten bleken nog steeds overtuigd te zijn van de gezondheidsvoordelen van de consumptie van vis en visserijproducten en ze lieten zich nauwelijks afschrikken door de mogelijke risico's als gevolg van de vervuiling van zeeën en oceanen.

“Onze resultaten onderstrepen daarmee het belang van een bewuste viskeuze, van informatie over de broosheid van het mariene ecosysteem en wat we er zelf aan kunnen doen. Campagnes zoals de ['Bewuste Visweek'](#) die deze week loopt, komen dus geen moment te vroeg”, aldus de onderzoekers. Prof. Wim Verbeke (UGent): “Deze eerste 'Bewuste Visweek' bij ons mikt op bewustwording en wakkert de bezorgdheid aan. Gelukkig geeft ze ook concrete aanbevelingen en tips, en leert ze consumenten waarop ze kunnen letten om een meer bewuste en duurzame viskeuze te maken. De nodige elementen zijn aanwezig om de boodschap goed over te brengen en aldus bij te dragen aan een duurzaam beheer van onze zeeën en oceanen.”

De verwachting is dat de vervuiling van onze zeeën en oceanen verdrievoudigt in de komende 50 jaar in vergelijking met de situatie van de voorbije 50 jaar. Naast vervuiling door menselijke activiteiten, zorgen ook overbevissing, klimaatverandering en de groeiende wereldbevolking voor een toenemende druk op de mariene ecosystemen. In het kader van het Europees onderzoeksproject [ECsafeSEAFOOD](#) peilden onderzoekers van de Universiteit Gent naar de reacties van meer dan 2800 consumenten in vijf Europese landen (België, Ierland, Italië, Spanje en Portugal). De steekproeven waren representatief voor geslacht, leeftijd en regio in elk van de landen. De resultaten

[naar boven]

5.1. Ecologische en socio-economische effecten van de uitheemse kamkwal *Mnemiopsis leidyi* in de Zuidelijke Noordzee

Lies Vansteenbrugge, onderzoeker van het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) en van de onderzoeksgroep Mariene Biologie aan de UGent, nodigt u op donderdag 15 oktober uit op haar doctoraatsverdediging met de titel 'De niet-inheemse kamkwal *Mnemiopsis leidyi* in de Zuidelijke Noordzee: ecologische en socio-economische effecten gerelateerd aan de trofische positie van de soort en de huidige verspreiding van gelatineus zoöplankton'.

De promotoren van dit doctoraat zijn Prof. dr. Marleen De Troch en Dr. Kris Hostens. De verdediging start om 16.00 uur in de Multimedia room van Campus De Sterre (gebouw S9), Krijgslaan 281, 9000 Gent. Graag een seintje vóór 9 oktober om uw aanwezigheid te bevestigen via lies.vansteenbrugge@ilvo.vlaanderen.be

[naar boven]

6.1. Maak kennis met de cursus aquacultuur van de Odisee Hogeschool

De onderzoeksgroep Aqua-ERF van de Odisee Hogeschool organiseert vanaf 24 september een cursus aquacultuur die bestaat uit 10 lessen van telkens 3 uur. Zowel studenten als andere geïnteresseerden zijn welkom. Doel van de cursus is het verkrijgen van inzicht in de context en basisconcepten van aquacultuur. Onderwerpen zoals o.a. recirculatietechnologie (RAS), visbiologie en visvoeder komen aan bod. De lessen zullen soms door gastdocenten geleid worden waarbij de cursist zeer concrete technische aspecten aangeleerd krijgt.

Studenten van de opleiding Agro- en biotechnologie van Odisee kunnen deze cursus als keuzevak opnemen binnen de opleiding en hiermee 3 ECTS-credits verdienen. Na een succesvolle evaluatie ontvangen de cursisten een getuigschrift van Odisee Hogeschool. Meer informatie over de cursus, inschrijving en programma is te vinden op de [website](#) van de Odisee Hogeschool.

Link: www.aquacultuurvlaanderen.be/sites/aquacultuurvlaanderen.be/files/public/Aquacursus_2015.pdf

[naar boven]

U krijgt dit bericht omdat u bent ingeschreven op de VLIZine-rondzendlijst. Uw adres wordt niet aan derden doorgegeven en wordt niet voor commerciële doeleinden gebruikt. Om uw abonnement aan te passen of op te zeggen: klik [hier](#).

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine informatie verstrekken over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. [Lid worden van VLIZ?](#)

Reacties en alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht via info@vliz.be. De archieven van dit e-zine zijn [hier](#) raadpleegbaar.

***Disclaimer:** Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Delen uit dit e-zine mogen worden overgenomen, met bronvermelding. Deze publicatie mag ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.*

Copyright © 2015 Vlaams Instituut voor de Zee - www.vliz.be

InnovOcean site · Wandelaarkaai 7 · 8400 Oostende